

[Udenrigsministeren]

muligt at tage stilling til rumforsvaret isoleret.

For det første er det naturligvis umuligt at diskutere defensive forsvarssystemer uden at tage hensyn til de offensive våben, som de formodes eller forventes at kunne yde beskyttelse imod, og i denne forbindelse rejser sig netop nogle af de allervanskeligste spørgsmål.

Det er ikke bare et spørgsmål om, med hvilken grad af effektivitet et sådant forsvarssystem kan beskytte hvem og hvor mod ballistiske missiler. Det er også et spørgsmål om, med hvilken vægt fly, kortrækkende missiler, krydsermissiler, som også kan medføre atomvåben, og konventionelle styrker i det hele taget vil indgå i den militære balance.

For det andet er det en politisk realitet, at USA og Genjetunionen i Genève under de nye forhandlinger, der blev indledt den 12. i denne måned, allerede er gået så langt, at de har besluttet at forhandle både strategiske og atombærende mellemdistanceraketter sammen med spørgsmålet om våben i rummet og andre forsvarsvåben. En omfattende sammenkædning af problemerne er således allerede indtruffet, og som bekendt forhandles spørgsmålet om de konventionelle styrker i Europa allerede i Wien. Hvorvidt Genèveforhandlingerne så vil føre til, at man får en samlet aftale for alle de tre områder, der nu er kædet sammen, eller man vil få delaftaler, er en anden og indtil videre uafgjort sag, men at emnerne vil blive forhandlet parallelt, og at der vil blive tale om en gensidig påvirkning og hensyntagen, er dog nok under alle omstændigheder givet.

Det er således efter regeringens opfattelse meget vigtigt i diskussionen om SDI hele tiden at holde sig for øje, at dette amerikanske projekt må analyseres og vurderes i den bredere sammenhæng, jeg her har skitseret. Spørgsmålet om, hvorvidt rumforsvar kan bruges i det godes tjeneste, må lige så vel stilles og vurderes som det modsatte spørgsmål, nemlig om et rumforsvar vil skabe større risici end dem, vi kender nu.

En eliminering, ja, bare en væsentlig formindskelse af den atomtrussel, der nu i et par generationer har hængt over menneskeheden, er det i hvert fald værd at undersøge muligheden for at opnå.

Vi ved ikke, om rumforsvarssystemer er vejen hertil, men vi ved heller ikke, om de

ikke er det. Det er også nok samtidig værd at erindre sig, at med eller uden SDI-projektet vil de eksisterende atomvåben og deres problemer være med os længe endnu. Et eventuelt forsvarssystem mod atommissiler vil under ingen omstændigheder kunne blive operativt før tidligst ved årtusindskiftet og meget muligt først senere endnu. Betydningen af målsætningen, den størst mulige reduktion i antallet af atomvåben, er derfor usvækket.

Våbenkontrolbestræbelser på disse felter er derfor heller ikke blevet mindre vigtige, end de var før, og den sammenkædning af de tre problemsæt: INF, START og SDI, der er sket i Genève, er i sig selv et vidnesbyrd herom.

Hvis nu forskningen skulle vise, at rumforsvar kan udgøre et positivt element i bestræbelserne for at sikre freden og stabiliteten, er rumforsvar et gode. Skulle forskningen vise, at det ikke eller kun meget tvivlsomt kan bidrage hertil, bør projektet forblive et projekt.

Vi kan ikke acceptere, at ABM-traktaten overtrædes. Vi kan ikke opfatte et våbenkapløb i rummet som andet end negativt, og vi kan ikke mene andet, end at USA og Sovjetunionen må se til, at deres forskning ikke løber ud af kontrol. Men samtidig må vi vurdere udviklingen på dette område i lyset af udviklingen på de andre områder, der er direkte relevante, og som også indgår i forhandlingerne. Det overordnede mål må være at sikre freden og stabiliteten med så få våben som overhovedet muligt.

Forhandling

Gert Petersen (SF):

Den 26. maj 1972 indgik USA og Sovjetunionen en af de få effektive traktater om nedrustning. Den fik navnet ABM-traktaten – ABM står for antiballistiske missiler – og det var en traktat, hvorved de to supermagter gav afkald på at opbygge omfattende raketforsvarssystemer, som skulle hindre indflyvning af fremmede raketter. Senere blev der tilføjet en protokol, som stadig er gyldig, og hvorefter sådanne forsvarssystemer indskrænkes til ét pr. supermagt. Der er ét i Sovjetunionen, men i øjeblikket ingen i USA.

I forordet til traktaten hedder det, at denne begrænsning af de defensive raketsystemer vil »mindke risikoen for udbruddet af